

II PANGAJÄRELEVALVE ÕIGUSLIK RAAMISTIK

Pangajärelevalve õigusliku aluse moodustavad eelkõige **Eesti Panga seadus** ja **krediidiasutuste seadus**, samuti muud krediidiasutusi ja nende konsolideerimisgruppe käsitlevad seadused ja teised õigusaktid.

Konstitutsioonilise seadusena sätestab 18. mail 1993 vastu võetud Eesti Panga seadus muude ülesannete kõrval ka Eesti Vabariigi keskpanga kohustuse teostada pangajärelevalvet. Eesti Panga järelevalve all on kõik Eesti territooriumil tegutsevad krediidiasutused. Järelevalvet teostab keskpank Pangainspeksiooni ja oma osakondade kaudu. Pank omab õigust anda määrusi krediidiasutustele usaldatavusnormatiivide ja muude pangandust reguleerivate õigusnormide kehtestamiseks.

Eesti Panga Pangainspeksioon on keskpanga iseseisev allasutus, mille ülesanded ja juhtimise ning koostöö põhimõtted on sätestatud Eesti Panga nõukogu poolt 25. novembril 1999 kinnitatud inspeksiooni põhikirja uues redaktsioonis. Põhikirjas on fikseeritud Pangainspeksiooni missiooniks olevad ülesanded, mis on kooskõlas rahvusvaheliselt aktsepteeritud põhimõtetega, samuti ülesanded, mis tulenevad krediidiasutuste seadusest, konkurentsiseadusest, rahapesu tõkestamise seadusest ja Hoiuste Tagamise Fondi seadusest.

KREDIIDIASUTUSTE SEADUS

Eesti Panga Pangainspeksiooni õigused krediidiasutuste järelevalve teostamisel on sätestatud 1. juulil 1999 jõustunud krediidiasutuste seaduses. Selle uue redaktsiooni väljatöötamise tingisid olulised muudatused Eesti Vabariigi õigussüsteemis, tormiliselt arenenud pangandus ja finantssektor tervikuna ning sellest tulenev vajadus täiustada pangajärelevalve õiguslikke aluseid. Seaduse koostamisel lähtuti Euroopa Liidu (EL) pangandusdirektiividest, samuti arvestati paljude riikide vastavaid seadusi, Baseli Pangajärelevalve Komitee materjale ja välisekspertide poolt antud soovitusi.

Seaduse jõustamisega loodi Eestis rahvusvaheliselt aktsepteeritud põhimõtetel rajanev pangandusturu õiguskeskkond. Seadusega on fikseeritud järgmised olulisemad põhimõtted:

- igal ajahetkel peab olema tagatud krediidiasutuse tegevuse vastavus litsentseerimise nõuetele, sh kindel ja usaldusväärne juhtimine;
- igal krediidiasutusel peavad olema oma tegevusele vastavad riskide hindamise, juhtimise ja kontrollimise süsteemid;
- krediidiasutuses olulist osalust omavad aktsionärid peavad olema võimelised tagama selle kindla ja usaldusväärse juhtimise;
- krediidiasutuse tegevuse eest kannavad vastutust juhatuse ja nõukogu liikmed, kes peavad tegutsema neilt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitavatele nõuetele;
- krediidiasutuse ja selle konsolideerimisgrupi aruandlus peab suurendama pangasektori läbipaistvust ja parandama turudistsipliini;
- riiklik järelevalve jälgib pidevalt krediidiasutuse tegevuse vastavust õigusaktidele, sekkudes sellesse vaid seaduses ettenähtud alustel ja viisil;
- krediidiasutuse majandustegevuse normatiivne regulatsioon peab olema paindlik ja võimaldama järelevalvel mõjutada krediidiasutuse tegevust, sh lühima aja jooksul muuta seadusest alamal seisvaid õigusakte (määrusi), arvestades majanduskeskkonna muutusi.

Loetletud põhimõtetest lähtuvalt on seaduses sätestatud krediidasutuste tegevuse õiguslikud alused ja vastavad avalik-õiguslikud piirangud, sh pangajärelevalve teostamise õiguslik alus. Samadest printsiipidest lähtudes on Eesti Pank andnud välja määrusi terve rea spetsiifiliste küsimuste reguleerimiseks.

ÜLDREGULEERIVAD AKTID

Krediidasutusele tegevusloa andmise eelduseks on vastavus neile nõuetele, mille täitmist nõuab pangajärelevalve temalt edasise tegevuse käigus. Eesti Panga presidendi 1999. a 6. juuli määruses nr 19 **“Krediidasutuse ja välisriigi krediidasutuse filiaali tegevusloa taotlemise ning väljaandmise kord ja tegevusloa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu”** on üksikasjalikult sätestatud krediidasutuse, sh välisriigi krediidasutuse tütarcrediidiasutuse ja välisriigi krediidasutuse filiaali tegevusloa taotlemise protseduurireeglid ning loa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu. Ühtlasi on määratletud isikulate ja materiaalseste tingimuste täitmise kontrolli alused. Tegevusloa väljaandmise majanduslikeks tingimusteks on muuhulgas:

- ruumide vastavus klienditeenuste osutamise ja turvalisuse nõuetele, vajalike tehniliste, info- ja muude tehnoloogiliste vahendite ja süsteemide ning turvasüsteemide kohta sätestatud tingimuste täitmine;
- miinimumkapitali nõude täitmine;
- ühekordse makse tasumine Hoiuste Tagamise Fondi.

Tulenevalt krediidasutuste seaduse sätetest käsitleb määrus krediidasutuse tegevusloa andmise tähtsa kriteeriumina dokumentide esitamist olulist osalust omavate aktsionäride ja krediidasutuse juhtide usaldusväärsuse, sobivuse ja nõuetele vastavuse kohta, samuti on varasemast enam käsitletud asutatava krediidasutuse äriplaani ja organisatsioonilist struktuuri.

Krediidasutuse stabiilse arengu seisukohalt omavad määravat tähtsust selle suuraktsionärid. Pangajärelevalve organ peab saama andmeid krediidasutuse omanike täpse struktuuri ja kõigi isikute kohta, kes võivad oluliselt mõjutada panga juhtimist ja arengut tervikuna. Krediidasutuste seaduses on sätestatud olulise osaluse mõiste ja olulise osaluse omandamise tingimused. Eesti Panga presidendi 1999. a 15. oktoobri määrusega nr 23 **“Pangas olulise osaluse omandamine”** on kehtestatud Pangainspeksioonilt loa taotlemise protseduur olulise osaluse omandamiseks ja nõuded esitatavate dokumentide kohta. Määrusega kehtestatud korra järgimise teel saab Pangainspeksioon vajaliku informatsiooni, et avatuse ja võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtetest lähtuvalt hinnata olulise osaluse taotleja võimet tagada krediidasutuse kindel ja usaldusväärne juhtimine.

Krediidasutuse edukuse aluseks on selle juhtimise tase. Juhtideks ja muudele krediidasutuste seaduses nimetatud ametikohtadele võib valida või määrata vaid selliseid isikuid, kes omavad ülesannetele vastavat kompetentsust ja hoolikust ning on usaldusväärsed. Eesti Panga presidendi 1999. a 15. oktoobri määrusega nr 24 **“Krediidasutuste seaduses nimetatud isikute vastavust kinnitavate andmete esitamise ja majanduslike huvide deklareerimise kord”** kehtestati eelnimetatud andmete esitamise ja asjaolude tutvustamise nõuded.

Krediidasutuse juhatuse või nõukogu liige, samuti krediidasutuse välisriigis asuva filiaali juhataja või tütarcrediidiasutuse juhatuse või nõukogu liige, sisekontrolli osakonna juhataja või revisjonikomisjoni esimees ja liige on kohustatud esitama Pangainspeksioonile määruses nimetatud ankeedi, enne kui ta asub vastavale ametikohale. Sama määrusega kehtestati ka krediidasutuse juhtide majanduslike huvide ja majanduslike huvide konfliktide deklareerimise põhimõtted.

Pangajärelevalve õiguslikust regulatsioonist tulenevalt ei sekku Pangainspeksioon otseselt krediidasutuse likvideerimis- ega pankrotimenetlusse, kuid jälgib selle kulgu talle esitatava aruandluse kaudu. Kooskõlas Eesti Panga presidendi 1999. a 14. mai määrusega nr 10 **“Krediidasutuse likvideerijate**

ja krediidasutuse ajutise halduri ja pankrotihalduri aruandluse esitamise korra kinnitamine” peavad krediidasutuse pankrotihaldurid või likvideerijad esitama Pangainspeksioonile aruanded krediidasutuse pankroti- või likvideerimismenetluse käigu kohta.

KREDIIDIASUTUSTE USALDATAVUSNORMATIIVID

Usaldusväarsuse tagamiseks on Eesti krediidasutused kohustatud pidevalt järgima usaldatavusnormatiive, millega määratakse

- neto-omavahendite minimaalsuurus;
- kapitali adekvaatsus;
- likviidsus;
- riski kontsentreerumise piirmäärad;
- investeerimispiirangud.

Usaldatavusnormatiivide koostamisel on arvestatud ELi pangandusdirektiive ja Baseli Pangajärelevalve Komitee soovitusi. Normatiivid on Eesti krediidasutustele kehtestatud nii soolo kui ka konsolideeritud baasil. Krediidasutusel peab olema piisavalt omavahendeid krediidi- ja intressiriski, aktsiapositsiooni riski, ülekande- ning valuutariski katmiseks. Kauplemiss portfelli tururiski katmiseks on krediidasutusel lisaks esmastele ja täiendavatele omavahenditele võimalik kaasata ka kolmanda taseme omavahendeid.

Neto-omavahendite minimaalsuurus on krediidasutuste seaduse paragrahvi 75 lõike 4 järgi summa, mis on ekvivalentne vähemalt 5 miljoni euroga ehk ca 78 miljonit krooni.

Kapitali adekvaatsuse näitaja võimaldab hinnata, kas krediidasutusel on piisavalt omavahendeid riskide katmiseks. Selle määraks on Eesti Pank kehtestanud 10%, mis on kõrgem kui rahvusvahelisel nõutav 8%line miinimumtase.

Likviidsusnormatiivi krediidasutuste seadusega kehtestatud ei ole, kuid vajadusel on Eesti Pangal õigus kehtestada konkreetsele krediidasutusele negatiivse kumulatiivse likviidsuspositsiooni ja likviidsuse varade suhte piirmäär. Likviidsust on regulaarselt võimalik jälgida rahavoogude ning kohustusliku reservi aruannete alusel. Kohustusliku reservina käsitletakse Eesti Panga korrespondentkontodel hoitavaid vahendeid ning keskpanga poolt määratud likviidsuseid välisvarasid.

Riskide kontsentreerumise piirmäärad peavad tagama piisava riskide hajutatuse majandussektorite ja kliendigruppide vahel. Ühe kliendi või omavahel seotud isikute võlakohustuste üldiseks riskikontsentratsioonipiirmääraks on vastavalt krediidasutuste seaduse paragrahvi 85 lõikele 2 kehtestatud 25% krediidasutuse või tema konsolideerimisgrupi neto-omavahenditest. Krediidasutuse tütar- või sidusettevõtja võlakohustused ei või sama paragrahvi lõike 4 kohaselt ületada 20% krediidasutuse neto-omavahenditest. Riskikontsentratsioonipiirmäär ei kehti konsolideerimisgruppi ehk konsolideeritud järelevalve alla kuuluvate äriühingute suhtes. Krediidasutuse või tema konsolideerimisgrupi suure riskikontsentratsiooniga võlakohustuste kogusumma ei tohi olla suurem kui 800% vastavalt krediidasutuse või selle konsolideerimisgrupi omavahenditest.

Investeerimispiirangud on kehtestatud nii erinevatele investeringuliikidele kui ka investeringutele kokku. See piirab liigset investeerimist materiaaletesse ja finantsvaradesse. Vastavalt krediidasutuste seaduse paragrahvile 81 ei tohi krediidasutuse või tema konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu oluline (10%line või suurem) osalus üheski teises äriühingus ületada 15%, krediidasutuse ja konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute investeringud finantspõhivara kujul teistes äriühingutes kokku aga 60% vastavalt krediidasutuse või tema konsolideerimisgrupi neto-omavahenditest. Krediidasutuse ja temaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute investeringud kokku ei tohi olla nende neto-omavahenditest suuremad. Piiranguid ei rakendata investeringute suhtes teistes krediidi-

või finantseerimisasutustes või sama krediidasutuse abiettevõtja ega põhitegevuses kasutatava kinnisvara suhtes.

2000. AASTAL KEHTESTATUD REGULATIIVAKTID

Seoses Eesti pangasektori tegevuse laienemisega välisurgudele ja Euroopa Liiduga ühinemiseks valmistumiseks on Eesti Panga tegevuses jätkuvalt tähtsal kohal panganduse regulatiivaktide ja järelevalve metodoloogia ühtlustamine rahvusvaheliste standarditega. Lähtealuseks on siin ELi pangandusalsed direktiivid ja Baseli Pangajärelevalve Komitee metoodilised materjalid.

Pangainspeksiooni arendustegevusest on suure osa hõlmanud regulatiivaktide väljatöötamine ja nende rakendamiseks vajaliku protseduurilise raamistiku loomine. Samuti on sageli olnud vaja anda selgitusi usaldatavus- ja muude normatiivide kohta, kommenteerida neid ning väljastada märgukirju. Pangainspeksiooni tegevus õigusaktide väljatöötamisel oli 2000. aastal võrdselt aktiivne nii määruste kui ka seaduste loomes.

Eesti Panga presidendi 2000. a 27. juuni määrusega nr 9 kehtestati krediidasutustele **“Laenude teenindamise miinimumnõuded ning ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kuludesse kandmise kord”**. Määruse eesmärk on tõhustada krediidasutuste krediidiriski juhtimist ja kontrolli selle üle ning kehtestada miinimumnõuded laenude teenindamisele, klassifitseerimisele ja kahjumieraldiste moodustamise põhimõtetele. Määrusega kehtestatud kord baseerub heal pangandustaval, on arvestatud ka head raamatupidamistava ning rahvusvahelisi suundumusi krediidasutuste laenutegevuse korraldamisel ja nõuete ning laenude hindamisel. Seetõttu on määruuses põhjalikult kirjeldatud laenude analüüsi ja seire korda, mis peab tagama krediidasutusele piisava kvalitatiivse informatsiooni laenu-saaja maksevõime hindamiseks rahavoogude alusel. Kehtestatud miinimumnõuetega on loodud ühtne võrdlusbaas, mis võimaldab Pangainspeksioonil jälgida laenude kvaliteeti kogu pangasektoris, nii üksikute krediidasutuste kui ka erinevate laenugruppide järgi. Miinimumnõudeid on krediidasutused kohustatud jälgima sõltumata oma suuruselt, laenuportfelli mahust ning laenutegevuse ja -toodete iseloomust.

Seoses krediidasutuste tegevuse jätkuva laienemisega välisurgudele tähtsustus 2000. aastal veelgi konsolideeritud aruandlus. Pärast põhjalikku analüüsi lühendati Eesti Panga presidendi 2000. a 28. juuni määrusega nr 10 **“Krediidasutuste konsolideeritud aruandluse esitamise tähtaegade muutmine”** nimetatud aruannete esitamise tähtaeg kahelt kuult ühele kuule pärast aruandeperioodi lõppu.

2000. a 7. novembri määrusega nr 11 **“Aruannete, nende sisu ja esitamise tähtaegade kehtestamine krediidasutustele”** kinnitati krediidasutuste ressursside, laenude ja väärtpaperite aruanded, mis rakendusid detsembrikuu andmete esitamisest. Saadav informatsioon annab Pangainspeksioonile ülevaate krediidasutuse laenuportfelli kvaliteedist, struktuurist ja väärtusest ning selles sisalduvatest riskidest.

1. jaanuarist 2000 rakendus Eesti Panga presidendi 1999. a 19. oktoobri määrus nr 25, millega kehtestati Eestis tegutsevatele krediidasutustele miinimumnõuded nende juhtimist, riskiprofiili, majandustegevust ja -seisu iseloomustavate andmete avalikustamiseks – **“Krediidasutuste avaliku aruande koostamise kord”**. Selle korra väljatöötamisel arvestati Baseli Pangajärelevalve Komitee soovitusi ja juhenduti ELi pangandusdirektiividest. Ühtsete avalikustamisnõuete eesmärk on suurendada turu läbipaistvust ja usaldusväärsust ning tugevdada distsipliini. Senisest detailsema informatsiooni avalikustamine näitab krediidasutuse võimalusi kontrollida ja juhtida oma riske ning motiveerib nende juhtimist täiustama. Õige, arusaadav ning võrreldav informatsioon aitab avalikkusel eristada kindlaid ja usaldusväärsaid krediidasutusi kõrgema riskiastmega krediidasutustest. Avalik aruanne selgitab pangajuhtide rolli riskide juhtimisel, sest avalikult on deklareeritud isiklikku vastutust informatsiooni õigsuse eest. Pangajärelevalve ülesanne on kontrollida avalikus aruandes toodud informatsiooni, võrrelda seda talle esitatud andmetega ning lahknevuste puhul nõuda nende kõrvaldamist.

Pangainspeksioon osales Eesti Panga nõukogu 2000. aasta 25. aprilli otsuste nr 7-5 "Rahapoliitilise operatsioonilise raamistiku reformi strateegia" ja nr 7-6 "Krediidiasutuste kohustusliku reservi määr ja kohustusliku reservi nõude täitmisel aktsepteeritavad varad" töögrupis järelevalveliste aspektide analüüsil. Grupi ülesandeks oli töötada välja välisvarade arvestatavusel põhinev kohustusliku reservi arvestuse uus kord, leida optimaalsed tehnilised lahendused pankade välisvarade positsioonide jälgimiseks, teha ettepanekuid kogutava statistika täiustamiseks ning koostada vajalikud määrused. Selle töö tulemusena allkirjastas Eesti Panga president 22. detsembril 2000 määruse nr 13 "**Kohustusliku reservi arvestuse ja täitmise kord**".

Väga põhjalikult analüüsiti krediidiasutuste reservide moodustamise ja omakapitali juhtimise põhimõtteid. Selle tulemusena tühistati 3. märtsil 2000 Eesti Panga presidendi 1997. a 31. detsembri määrus nr 32 "Üldise riskireservi arvestamise kord". Nimetatud korra eesmärk oli eelkõige tugevdada pangasektori kapitalibaasi ning piirata omavahenditest tehtavaid väljamakseid majandusliku võimaliku langusfaasi eel. Kuna aga pangasektori tegevuse õiguslik raamistik on oluliselt täiustunud ning krediidiasutuste sisemine riskijuhtimine paranenud, oli vajadus arvestusliku riskireserviga määratletud piirangute järele seni kehtinud vormis muutunud. 1998. aastal täiendatigi kapitali adekvaatsuse arvutamise metoodikat, mis laiendas võimalusi analüüsida krediidiasutuse riskide kaetust esmaste omavahenditega. Eelnimetatud määruse tühistamisega suurenes Pangainspeksiooni jaoks krediidiasutuse tegevusstrateegia ning sellele vastavate riskide analüüsi ja omavahendite juhtimise põhimõtete osatähtsus, et hinnata panga kapitaliseeritust ning kasumijaotuse põhimõtteid.

OSALEMINE SEADUSANDLIKU BAASI TUGEVDAMISEL

Viimaste aastate jooksul on oluliselt tugevdatud panganduse õiguslikku keskkonda ja loodud sellega alus järelevalvetevõime koostööks viimiseks rahvusvaheliselt aktsepteeritavate nõuetega. Seadusega on tagatud Pangainspeksiooni õigus saada informatsiooni, teostada kohapealset kontrolli, määrata erakorraline audiitorkontroll või ekspertiis, nõuda krediidiasutusest tervendamiskava ja teha ettekirjutusi, vajadusel ka sekkuda krediidiasutuse juhtimisse. Tulenevalt finantssektori dünaamilisest arengust ja integreerumisest Euroopa Liitu, tuleb Eesti Pangal ka järgnevatel aastail pangandust reguleerivaid õigusakte täiendada.

2000. aastal analüüsis Pangainspeksiooni töötajate aktiivsel osalusel tegutsenud töögrupp **krediidiasutuste seaduse** mõju ja koostas ettepanekud seaduse täiendamiseks. Samuti tehti ettepanekuid Riigikogu menetluses oleva **riigivastutuse seaduse** eelnõu täiendamiseks, et tagada järelevalveasutuse ja selle töötajate kaitse nende heauskse tegevuse ja järelevalveliste otsuste võimalike tagajärgede eest. Koostöös Eesti Panga juriidilise osakonnaga analüüsiti **avaliku teabe seadust** ja võimalikke probleeme, mis võivad nimetatud seadusest tulenevalt tekkida. Osaleti ka mitme muu seaduseelnõu ja parandusettepaneku ettevalmistamisel ja analüüsil. Nende hulgas olid **pankrotiseaduse muutmise seadus**, **kindlustustegevuse seaduse eelnõu**, **Eesti Väärtpaberite Keskregistri seadus**, **tsiviilseadustiku üldosa seadus**, **rahapesu tõkestamise seaduse muutmise seadus**, **halduskohtumenetluse seadustiku muutmise seadus** ja **karistusseadustik**.

Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna finantsaruandluse kolleegiumi töö raames on Pangainspeksiooni esindajad osalenud **konsolideeritud aruandluse seaduse** eelnõu väljatöötamisel ning **äriseadustiku** ja **raamatupidamise seaduse** parandusettepanekute analüüsil.

MUUDATUSED EUROOPA LIIDU PANGANDUSALASES SEADUSANDLUSES

Pangainspeksiooni tegevuses oli pangandust reguleerivate õigusaktide koostöö tagamine ELi direktiividega olulisel kohal ka 2000. aastal. ELis reguleerib pangandust suur hulk erinevaid õigusakte:

äriühinguõiguse aktid, börsiettevõtteid käsitlevad õigusaktid, rahapesu tõkestamise direktiiv jne. Alljärgnevalt on ära toodud üksnes uuendused, mida tehti 2000. aastal teenuste vaba liikumise peatüki kitsalt pangandust reguleerivate direktiivide osas.

Olulisimaks muudatuseks ELi pangandusalas esadusandluses oli Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ vastuvõtmine krediitdiasutuste asutamise ja tegevuse kohta. Selle dokumendiga kodifitseeriti ja koondati ühtsesse teksti järgmised direktiivid, mis ise tunnistati kehtetuks koos neisse hiljem tehtud muudatustega:

- 73/183/EMÜ – asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse piirangute kaotamise kohta seoses pankade ja muude finantseerimisasutuste sõltumatu tegevusega;
- 77/780/EMÜ – krediitdiasutuste asutamise ja tegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta;
- 89/299/EMÜ – krediitdiasutuste omavahendite kohta;
- 89/646/EMÜ – krediitdiasutuste asutamise ja tegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta;
- 89/647/EMÜ – krediitdiasutuste maksevõime suhtarvu kohta;
- 92/30/EMÜ – krediitdiasutuste konsolideeritud järelevalve kohta;
- 92/121/EMÜ – krediitdiasutuste suurte riskide kontsentreerumise jälgimise ja kontrollimise kohta.

Direktiivi üks oluline eesmärk on saavutada ühtlustamise selline tase, et Euroopa Liidus oleks võimalik välja anda üksainus, kogu ELi piires kehtiv tegevuslitsents ning rakendada krediitdiasutuse suhtes asukohariigi poolset järelevalvet usaldatavusnormatiivide täitmise üle. Ühtlasi nähakse ette, et pädevad ametiasutused ei või anda tegevusluba ega seda pikendada, kui on tõenäoline, et märkimisväärse seose tõttu krediitdiasutuse ja teiste füüsiliste või juriidiliste isikute vahel ei ole võimalik tõhusalt järelevalvet teostada. Direktiivi kohaselt võib pangale tegevusloa andmisest keelduda või antud loa tühistada ka siis, kui tegemist on kontsernistruktuuridega, mida võib pidada panganduse jaoks ebasobivaks, eriti seetõttu, et nende üle ei saa tõhusalt järelevalvet teostada.

Uues direktiivis on märgitud ka vajadust reguleerida ELi kuuluvate ja sinna mittekuuluvate riikide koostööd järelevalve teostamiseks võimalikult ulatuslikus piirkonnas. Vajalikke järelevalvemeetodeid võib kohaldada ka kontsernide puhul, mille struktuuri antud direktiiv ei käsitle. Konsolideeritud järelevalve alase koostöö osas kolmandate riikide pädevate asutustega nähakse direktiivi artiklis 25 ette, et Euroopa Nõukogu võib Euroopa Komisjoni algatusel pidada kolmandate riikidega läbirääkimisi, et sõlmida kokkulepe konsolideeritud järelevalve teostamiseks krediitdiasutuste üle.

Lisaks võeti 2000. a teisel poolel vastu kaks uut direktiivi, mis täiendavad Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ. Direktiiv 2000/28/EÜ täiendab eelnimetatud dokumendis toodud krediitdiasutuse mõistet, mille kohaselt krediitdiasutuseks on ka elektroonilise raha asutus direktiivi 2000/46/EÜ (elektroonilise rahaasutuse asutamise, tegevuse ja järelevalve kohta) mõistes.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2000/46/EÜ on antud elektroonilise raha definitsioon, samuti peetakse õigustatuks ja soovitavaks seada sisse eraldiseisev järelevalverežiim elektroonilise raha asutustele, kuna e-raha käibesselaskmine võib mõjutada finantssüsteemi stabiilsust ja maksesüsteemide tööd. Samas nenditakse, et liikmesriigid võivad loobuda mõne direktiivis kehtestatud nõudmise rakendamisest elektroonilise raha asutuste suhtes, mis tegutsevad ainult selle liikmesriigi piires.